

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Здобувач ступеня доктора філософії Чжан Лей, 1982 року народження, громадянка Китайської Народної Республіки,

освіта вища: закінчила у 2013 році Хебейський педагогічний університет (КНР) за спеціальністю Сучасна китайська література.

працює штатним викладачем у Шицзячжуанському професійному коледжі інформаційної інженерії (КНР).

виконала акредитовану освітньо-наукову програму 011 «Освітні, педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця від «16» травня 2025 року № 168 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Людмила ГРИЗУН, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних систем, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця;

Рецензентів –

Оксана КОВАЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця;

Вікторія ПЕТРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця;

Офіційних опонентів –

Ілона КОСТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та зарубіжної літератури, Харківський національний педагогічний університет імені Г. Сковороди;

Оксана ВОЛОШИНА, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського;

на засіданні «30» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта» Чжан Лей на підставі публічного захисту дисертації на тему «Застосування мережевого навчання у загальноосвітньому циклі з підготовки бакалаврів» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Дисертацію виконано у Харківському національному економічному університету імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник – Тетяна ПОГОРЕЛОВА, доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, доцент, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, завідувач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, в якому представлено нові науково обґрунтовані результати дослідження, проведеного здобувачем, присвяченого комплексному аналізу теоретичних засад і досвіду застосування мережевого навчання в загальноосвітньому циклі підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки для творчого використання цих напрацювань у системі підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти в Україні. Уточнено суть і значення мережевого навчання у вищій школі, охарактеризовано професійну підготовку бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу в умовах мережевого навчання в Україні та Китаї.

На основі аналізу широкого спектру наукових джерел у роботі уточнено суть основних понять, як-от: «мережа», «мережеві технології», «мережева форма здобуття освіти», «мережеве навчання», «професійна підготовка бакалаврів» та ключової дефініції дослідження – «мережеве навчання у загальноосвітньому циклі з підготовки бакалаврів». Дістали подальшого розвитку уявлення про професійну підготовку бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу в умовах мережевого навчання в Україні та Китаї. Вперше узагальнено досвід застосування мережевого навчання у загальноосвітньому циклі підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти Китаю. Визначено найпоширеніші онлайн навчальні платформи, що використовуються для підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти КНР в умовах мережевого навчання. Охарактеризовано навчально-методичне забезпечення мережевого навчання бакалаврів за дисциплінами

загальноосвітнього циклу в закладах вищої освіти КНР. Дістали подальшого розвитку тенденції модернізації освітнього процесу в закладах вищої освіти. Окреслено напрями імплементації досвіду використання мережевого навчання у процесі підготовки бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу закладів вищої освіти Китаю в університетах України. Практичне значення результатів дослідження визначається тим, що сформульовані в дисертації положення і висновки забезпечують нову інтерпретацію теорії і практичного досвіду застосування мережевого навчання в загальноосвітньому циклі підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти КНР і України.

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 наукових публікацій щодо дотримання вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії:

1. Чжан Лей. Навчально-методичне забезпечення підготовки бакалаврів в умовах мережевого навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69. Том 2.

С. 23-26.

URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_2/6.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.2.4>

2. Чжан Лей. Модернізація навчального процесу у ВНЗ в умовах реалізації технології мережевого навчання. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Педагогічні науки. 2024. № 1(61). С. 38-42.

URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/3108/3551>

DOI: 10.32689/maup.ped.2024.1.7

3. Чжан Лей. Педагогічні аспекти мережевого навчання бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу. *Інклюзія і суспільство*. 2024. № 1(6). С. 64-69.

URL: <https://journals.kpdi.in.ua/index.php/inclusion-society/article/view/95/93>

DOI: 10.32782/2787-5137-2024-1-9

4. Чжан Лей. Особливості мережевої форми реалізації освітніх програм у сучасних умовах. *Вища освіта України*. 2024. № 1. С.

URL: <https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/228/186>

DOI: 10.32782/NPU-VOU.2024.1(92).11

5. Чжан Лей. Мережева форма навчання: теоретико-методологічне обґрунтування. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2024. № 1. С. 80-86.

URL: <http://socped.luguniv.edu.ua/index.php/socped/article/view/27/27>

DOI: 10.12958/1817-3764-2024-1-80-86

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент Ілона КОСТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та зарубіжної літератури імені професора Михайла Гетманця, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) У темі роботи відсутня назва країни – КНР, відносно якої проводиться дослідження. Це певним чином вводить в оману щодо об'єкту і предмету дослідження. У вступі роботи корисно було б дати спочатку посилання на китайських науковців, які опікувалися названою проблемою, а вже потім закордонних, українських, що зробило би одразу наголос на країні КНР.

2) У першому розділі роботи пропонується аналіз професійної підготовки бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу в закладах вищої освіти України, проте китайські дисципліни загальноосвітнього циклу дуже відрізняються від подібних в Україні. А визначення організації мережевого навчання бакалаврів у закладах вищої освіти КНР не пов'язано із аналізом мережевого навчання бакалаврів України. Таке співставлення посилило б специфіку дослідження.

3) У другому розділі дисертаційного дослідження визначено навчальні платформи для підготовки бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу в умовах мережевого навчання як даність, проте було б краще надати підґрунтя їх визначень, наприклад, дані про популярність серед студентів і викладачів, власний досвід авторки дисертації тощо. При визначенні навчально-методичного забезпечення мережевого навчання бакалаврів було б доцільним вказати не загальновідомі, а особливі для КНР організаційні форми, методи, засоби навчання з урахуванням традиційно великих (60 осіб) академічних груп студентів КНР.

4) У третьому розділі дисертації, було б корисно дати методологію визначення заявлених тенденцій, дати аналіз того, як авторка їх визначала, за допомогою яких методів. До того ж само визначення модернізації доволі розпливчате, і здебільшого присвячене освітньому середовищу та його складовим, що не стосується завдань досліджень. Також вартувало б дати напрями імплементації досвіду на більш широких прикладах: регіональний, національний.

5) У запропонованих наприкінці роботи додатках відсутні сертифікати дисертантки як учасниці конференцій, що посилило б апробацію дослідження.

Офіційний опонент Оксана ВОЛОШИНА, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) На наш погляд, у першому розділі дослідження в параграфах, присвячених характеристиці професійної підготовки бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу в закладах вищої освіти України і Китаю, доцільно було навести кількість кредитів вивчення дисциплін циклів загальної, професійної, практичної підготовки.

2) Дослідження б значно виграло, якби у роботі були представлені не тільки якісні, а й кількісні показники ефективності впровадження мережевого навчання в загальноосвітньому циклі підготовки бакалаврів у закладах вищої освіти Китайської Народної Республіки.

3) На наш погляд, в додатках доцільно було б навести приклади навчально методичного забезпечення мережевого навчання бакалаврів за дисциплінами загальноосвітнього циклу, ґрунтовна характеристика якого представлена в параграфі 2.2.

4) У різних частинах наукової праці зустрічаються певні семантичні повтори.

5) Є певні зауваження щодо оформлення роботи. Так, висновки до розділів не нумерують. У таблицях необхідно вказати джерело походження інформації: або інформація систематизована автором, або навести джерело зі списку літератури, з якого взята інформація.

Рецензент Оксана КОВАЛЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) У підрозділі 1.1 дисертантка обґрунтовує поняття «мережеве навчання» як педагогічну категорію, однак понятійно-термінологічний апарат дослідження загалом представлено дещо узагальнено. Зокрема, використані дефініції понять «мережева освіта», «цифрова компетентність», «освітня платформа» потребують чіткішого розмежування з посиланням на сучасні наукові джерела як українських, так і зарубіжних дослідників (Розділ 1, с. 34–36, 48–52).

2) У Розділі 2 представлено порівняльну характеристику освітньо-інформаційних платформ КНР (XuetangX, Talkweb, Smartedu тощо), однак

обґрунтування добору саме цих платформ як об'єктів дослідження виглядає неповним. Бажано було б уточнити критерії їх відбору, а також надати розгорнутий аналіз впровадження мережевої форми навчання у відповідних ЗВО, які лише епізодично згадуються у тексті (с. 85–99, 100–102). Таблиця, на яку посилаються у зовнішньому рецензуванні (с. 100), у наявному тексті відсутня.

3) Підрозділ 2.3 (с. 108–119) присвячено методам, формам і засобам мережевого навчання. На думку рецензента, в окремих фрагментах цей підрозділ виглядає перевантаженим прикладами практичного застосування освітніх платформ, що доцільніше було б узагальнити в Розділі 3, де аналізується хід експериментального впровадження. Це дозволило б посилити логічну структуру дослідження.

4) У дисертації недостатньо розкрито потенціал цифрових інструментів як засобів формування освітньої мобільності та індивідуалізації навчання. Доцільно було б конкретизувати, як саме ці інструменти сприяють реалізації мережевої моделі підготовки бакалаврів – через персоніфікацію змісту, самостійне оцінювання чи адаптивну підтримку тощо.

5) Список використаних джерел потребує редагування в частині уніфікації оформлення згідно з вимогами (наприклад, частина англомовних джерел оформлена без належних ідентифікаторів – DOI, ISSN тощо; трапляються посилання на маловідомі сайти без стабільних адрес).

6) У підрозділі 3.3 (с. 163–171) представлено динаміку змін рівнів цифрової компетентності здобувачів освіти, однак результати педагогічного експерименту було б доцільно візуалізувати у вигляді графіків чи діаграм, що надало б узагальненням більшу переконливість і доступність для аналітичного сприйняття.

Рецензент Вікторія Петренко, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1) У підрозділі 1.1. (с. 56) вводиться поняття «мережева педагогіка» як «якісно нова педагогіка» без чіткого обґрунтування у чому полягає якісна відмінність мережевої педагогіки від традиційної.

2) У підрозділі 1.2. (С. 52-53) подано переваги мережевого навчання у ЗВО України, проте не розкрито виклики чи суперечності, з якими стикаються учасники освітнього процесу в вітчизняних ЗВО.

3) У підрозділі 1.3 (с. 87) згадується підготовка педагогів-координаторів, але не пояснюється, як змінюється їхня роль від трансляторів знань до фасилітаторів у соціально-педагогічній взаємодії в форматі мережевого навчання.

4) Слід зауважити, що твердження про те, що Китай був «однією з перших країн, де запроваджувалися ідеї дистанційного навчання» (підрозділ 1.3., с. 88) є дещо дискусійним. Дистанційна освіта розпочалася в західних країнах ще в XIX столітті (кореспондентське навчання), а сучасні форми онлайн-освіти активно розвивалися в США та Європі з 1990-х років.

5) Варто б було підкріпити твердження, що «мережеві технології навчання відіграють ключову роль у підвищенні якості освіти як в Китаї, так і в інших країнах світу» (підрозділ 2.1., с. 103) емпіричними даними та надати посилання на конкретні дослідження або порівняльну статистику, що підтверджували б покращення освітніх результатів через мережеві технології.

6) У підрозділі 2.2. зазначено, що мережева взаємодія між учасниками освітнього процесу у процесі реалізації бакалаврських програм загальноосвітнього циклу в ЗВО КНР обумовлює горизонтальні взаємини, що ґрунтуються на рівноправності учасників (с. 106). Проте конфуціанська традиція поваги до авторитету викладача дещо суперечить описаній моделі, оскільки китайській освітній системі притаманна ієрархічна структура та централізоване управління, за якими горизонтальність та рівноправність у педагогічній взаємодії «викладач-студент» є доволі проблематичними.

7) Підрозділ 3.1. уточнює основні принципи інтенсифікації освітнього процесу та налагодження педагогічної взаємодії в ЗВО (С.140-141), проте не акцентує увагу на принципах, що є специфічним для мережевого навчання, зокрема для мережевого навчання у загальноосвітньому циклі з підготовки бакалаврів.

Голова спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055.067 Людмила ГРИЗУН, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційних систем, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Чжан Лей ступінь доктора філософії з галузі 01 «Освіта» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Людмила ГРИЗУН
(власне ім'я та прізвище)